

מסכת ביצה

פרק ג'

משנה א'

האם מותר לצוד ביו"ט? אסור, כיון שהדרך לצוד הרבה ביחד לצורך הרבה ימים. **איך מותר לתפוס דג ביו"ט?** רק אם מעיו"ט היא כבר בתוך המצודה מותר ביו"ט להוציא מהמים ולהרוג אותה. **איך מותר לתפוס חיה ועוף ביו"ט?** אם הם בכלוב שאינו מחוסר צידה.

האם מותר להאכיל בעלי חיים שלי ביו"ט? מי שלא מסתדר לבד כגון חיות ועופות מותר, ומי שמסתדר לבד כגון דגים - אסור שזו טירחא יתירא וחוששים שמא הוא יבא לצוד את הדגים.

משנה ב'

מי שפרס מצודות חיה עוף ודגים בערב יו"ט ותפס, האם מותר לשחוט ביו"ט? אם נתפסו ביו"ט - אסורים שאינם מוכנים, אם נתפסו בעיו"ט - מותרים כיון שהוכנו, ואם ספק מתי נתפסו - ת"ק אסור ורבן גמליאל מתיר. **למה לא רצה רבן גמליאל לאכול מהדגים של הגוי?** כיון שהוא שנא אותו ולא רצה ליהנות ממנו.

משנה ג'

מהי בהמה מסוכנת? בהמה חולה שהולכת למות. **למה רוצים לשחוט אותה?** כדי שתהיה מותרת באכילה ולא יפסיד את כל שווייה. **האם מותר לשחוט אותה ביו"ט?** אם יש זמן לאכול ממנה ביו"ט - מותר, כי במקום של הפסד ממון רבן לא אסרו. **כמה זמן צריך שיהיה?** לפי ת"ק כדי לאכול כזית בשר צלוי, ולפי רבי עקיבא אפילו כזית בשר חי ממקום השחיטה.

אם שחט בשדה היאך יכניסנו לביתו? בידו איברים איברים. **למה לא יקשרהו למוט ויכניס יחד עם חבירו?** כיון שזה מושך תשומת לב וזה ביזיון ליו"ט.

משנה ד'

כיצד נוהגים בבכור בהמה? נותנים לכהן והוא מקריב אותו לשלמים, ואם נהיה בו מום קבוע שלא מתרפא יכול הכהן לאוכלו כחולין. **האם כל אחד יכול להחליט אם המום קבוע או שזה יעבור?** רק מומחה שקיבל רשות מבית דין לראות בכורות יכול להחליט.

מה הדין אם בכור קיבל מום ביו"ט? אפילו אם יראהו מומחה אסור לאכול אותו כיון שהוא לא היה מוכן לשחיטה מעיו"ט. **מה הדין אם הבכור נפל לבור וכבר היה לו מום מערב יו"ט אבל עדיין המומחה לא ראה אותו?** לפי ר"י רואים מומים ביו"ט, מורידים מומחה, ואם המומחה אמר שזה מום קבוע מותר להעלותו לשוחטו ולאכלו כיון שדעת בעל הבהמה היה שאם זה מום קבוע ישחט אותו, ולפי רבי שמעון אין מורידים מומחה, כי אין רואים מומים ביו"ט שזה כמתקן.

משנה ה'

מה הדין בהמת חולין שמתה ביו"ט? אם היתה מסוכנת מערב יו"ט מותר להאכילה לכלבים שהיא כבר מוכנה מערב יו"ט. **ואם היא בהמת קדשים?** אסור לעשות איתה כלום כיון שהיא אסורה בהנאה ולכן היא מוקצה. **מה עושים עם הבהמה אחרי יו"ט?** קוברים. **מה עושים עם חלה שנטמאת?** הכהן נהנה ממנה בשריפה. **ואם זה**

קרה ביו"ט? כיון שאין מבערין קדשים ביו"ט אין מה לעשות עם זה ביו"ט וזה מוקצה.

משנה ו'

האם מותר להתארגן בקבוצה כדי לשחוט בהמה ביו"ט? רק אם התארגנו מעיו"ט וקבעו את הסכום לתשלום - מותר לשחוט ולחלק ביו"ט לפי מה שקבעו, אבל אסור להתארגן ביו"ט ולקבוע את הסכום, משום גזירת מקח וממכר מחשש שמא יכתוב.

האם מותר לשקול במאזניים ביו"ט? לפי רבי יהודה שוקל בשינוי ע"י כלי במקום משקולות, ואחרי יו"ט בודק כמה הכלי שוקל ואסור לשקול כדרכו שזה מעשה חול. לפי חכמים אסור להניח כלום על כף המאזנים אפילו כדי להניחו שם שנראה כשוקל בהם.

משנה ז'

האם מותר להשחית סכין ביו"ט? במשחזת אסור שנראה כמתקן, אבל על גבי סכין אחרת מותר. **איך אפשר לקנות בשר ביו"ט?** אסור שיאמר תן לי בשר בסכום כסף מסויים, אלא לוקח איבר מסויים ואחרי יו"ט הטבח יעשה עם הקונה חשבון.

משנה ח'

אם אדם קונה שמן ביו"ט האם מותר למדוד בכלי מדידה? לפי ת"ק - מותר לומר למוכר 'מלא לי כלי זה' ודווקא בכלי שאינו מודד בו (ואפילו שהוא כלי מדידה) אבל אסור לומר לו למלא בכלי שרגיל למדוד בו, ולפי ר"י - אסור בכלל להשתמש בכלי מדידה ביו"ט שנראה כמקח וממכר. **מה נהג אבא שאול בן בטנית לפי תנא קמא?** כמו רבי יהודה ולכן מילא את הכלים בעיו"ט. **מה הוסיף אבא שאול?** שגם בחול המועד עושה כן מפני בירורי המידות, ולא מפני שאסור להשתמש בכלי מדידה ביו"ט. **מה הפירוש בירורי המידות?** כיון שבחול המועד היו מגיעים לאבא שאול בן בטנית הרבה אנשים ללמוד תורה ולא היה לו זמן להמתין לירידת הקצף, היה ממלא יום קודם כדי שהמידה תהיה מבוררת - מדוייקת. **מה הוסיפו חכמים?** שגם כל יום היה עושה כן מפני מיצוי המידות - שהיה ממלא את המידה ושופך לכלי הלוקחות ומשאירם יום שלם כדי שכל הטיפות האחרונות ירדו גם הם לתוך כלי הלוקוח, כדי שלא יהיה בידו אפילו טיפה אחת של גזל.

האם מותר לומר לחנווני שרגיל אצלו 'תן לי 20 ביצים או 15 אגוזים'? כן, כיון שכך הדרך לספור ביצים ואגוזים גם בבית, וזה לא נראה דרך מקח וממכר.